

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний економічний університет
Кафедра економічної теорії

Міждисциплінарна курсова робота

з

економічної теорії

на тему:

«ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ГРОШОВОЇ ПРОПОЗИЦІЇ ТА ІНФЛЯЦІЇ»

Студентки ІІ курсу групи ОДС-21

Бендюжко О. І.

Науковий керівник: к.е.н., Івашук Ю. П.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ECTS _____

Члени комісії _____

(Підпис) (Прізвище та ініціали)

(Підпис) (Прізвище та ініціали)

(Підпис) (Прізвище та ініціали)

Зміст

Вступ.....	4
1. Сутність понять «грошова пропозиція» та «інфляція»	6
2. Грошова пропозиція та інфляційні процеси: теорія взаємного зв'язку	10
3. Антиінфляційна політика та напрямки її реалізації в Україні.....	16
Висновки	22
Список використаної літератури	24
Додатки	26

ВСТУП

Актуальність теми. Головним завданням державної економічної політики є створення сприятливих умов для забезпечення стійкого економічного зростання з метою підвищення добробуту населення. Визначальну роль у реалізації цього завдання відіграє банківська система, яка через механізм грошово-кредитних відносин впливає на відтворювальні процеси в реальному секторі економіки. Нестабільність економічної ситуації в Україні ускладнює трансформаційні процеси в грошово-кредитній сфері і відповідно забезпечення потреб суб'єктів реального сектору в грошових ресурсах, що актуалізує питання вироблення оптимального підходу до пропозиції грошей в Україні.

Об'єктом дослідження є теоретико-концептуальні підходи до пропозиції грошей.

Предметом дослідження є взаємозв'язок грошової пропозиції та інфляції в світлі пошуку оптимальної антиінфляційної політики НБУ.

Метою курсової роботи є розгляд сутності понять «грошова пропозиція» та «інфляція», а також дослідження проблем взаємозв'язку між грошовою пропозицією та інфляцією в світлі монетаристського та кейнсіанського підходів.

Досягнення сформульованої мети передбачає вирішення низки **завдань**, серед яких такі:

1. визначення понять «грошова пропозиція» та «інфляція»;
2. аналіз взаємозв'язку між грошовою пропозицією та інфляцією;
3. питання оптимальної пропозиції грошей в світлі антиінфляційної політики НБУ.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти, що регулюють механізми формування й регулювання грошово-кредитних відносин в Україні, матеріали Національного банку України та монографічні видання та статті вітчизняних і зарубіжних авторів.

РОЗДІЛ 1

СУТНІСТЬ ПОНЯТЬ «ГРОШОВА ПРОПОЗИЦІЯ» ТА «ІНФЛЯЦІЯ»

Пропозиція грошей – це певна кількість грошей, яка перебуває в розпорядженні економічних суб'єктів і за сприятливих умов може бути введена в обіг та використана на купівельні й платіжні засоби, в економіках сучасних країн переважно носить емісійно-кредитний характер [11, с 43].

Існує два напрямки формування грошової пропозиції: через грошову базу та грошово-кредитний мультиплікатор. Грошова база – це сума готівки в обігу та банківських резервів. Основним центром первинної емісії грошей, який забезпечує платіжними засобами економіку країни є центральний банк. Грошова база перебуває під абсолютним контролем центрального банку, що забезпечує можливість контролювати процес формування пропозиції грошей та регулювати її обсяг [10, С. 64]. Обсяг грошової бази змінюється за допомогою таких інструментів, як: валютні інтервенції, рефінансування банків та операції на відкритому ринку.

Валютні інтервенції центральним банком здійснюються шляхом купівлі чи продажу іноземної валюти за національну. З метою збільшення обсягу грошової бази, центральний банк скуповує іноземну валюту, і навпаки, щоб її зменшити, він продає іноземну валюту, чим і вилучає національну з обігу.

Наступний інструментом є рефінансування, тобто центральний банк на кредитній основі забезпечує комерційні банки грошовими ресурсами. Ініціюють рефінансування самі комерційні банки, які розглядають такі дії як крайній метод врегулювання своєї ліквідності, при якому кредитором останньої інстанції для них виступає центральний банк. Варто зазначити, що цей інструмент центральний банк використовує лише при настанні кризової ситуації в економіці країни.

Операції центрального банку на відкритому ринку мають місце у зміні обсягів купівлі чи продажу цінних паперів. Застосування цього інструменту змінює обсяг резервів комерційних банків, чим і впливає на

грошову базу в цілому. Центральний банк із свого портфеля продає цінні папери, якщо є необхідність у зменшенні грошової маси в обігу, стримуванні збільшення платоспроможного попиту, і, як наслідок, зниженні темпів інфляції. Якщо ж метою є збільшення обсягу грошової пропозиції, зменшення вартості грошей і стримування господарської активності суб'єктів економіки, то здійснюється купівля цінних паперів до свого портфелю.

Другим напрямком формування грошової пропозиції є грошово-кредитний мультиплікатор, який проявляється у процесі збільшення чи зменшення обсягу банківських резервів й депозитів в процесі розрахунково-кредитного обслуговування банками своїх клієнтів за допомогою додаткових вільних резервів, які банк отримав ззовні [19, С. 67]. По суті, грошово-кредитний мультиплікатор показує здатність банківської системи збільшувати грошову пропозицію з використанням монетарних інструментів центральним банком. На його формування суттєво впливають центральний банк, комерційні банки й такі економічні суб'єкти як позичальники та вкладники.

Грошова пропозиція існує в тісному взаємозв'язку з ринком товарів та послуг, що свідчить про можливість значного впливу на соціально-економічний розвиток країни шляхом регулювання сукупного попиту й економічного зростання в цілому. Якщо пропозиція грошей збільшується, то й зростає платоспроможний попит, що у короткостроковому періоді стимулює сукупну пропозицію й веде до зростання обсягів валового внутрішнього продукту. Інтенсивність даного впливу залежить від кон'юктури грошової пропозиції. Коли зростання її обсягу відбувається у готівковому секторі - збільшується попит на товари й послуги, що призводить до мінімального стимулюючого ефекту. Даний ефект змінюється в залежності від тривалості дії грошового мультиплікатора: чим довшою вона буде, тим вищим буде ефект. Ця тривалість залежить від рівня обов'язкового резервування [20, С. 117].

Інфляція – це швидке й тривале знецінення грошових коштів в наслідок їх надлишкової кількості в обігу та зниження їхньої купівельної спроможності.

Особливостями даного явища є:

- зниження обмінного курсу національної грошової одиниці відносно іноземних валют та диспропорція внутрішніх і світових цін;
- підвищений попит на ринку грошей і виникнення кризи неплатежів;
- несприятливий інвестиційний клімат та спрямування вільного капіталу виключно в спекулятивний посередницький бізнес;
- тиск зовнішнього боргу, падіння попиту на товари й послуги;
- неринкова структура виробництва, яка характеризується наявністю нерентабельних підприємств і їх дотаційною підтримкою тощо [12, с 29].

На рис. 1.1.представлено класифікатор форм проявів інфляції:

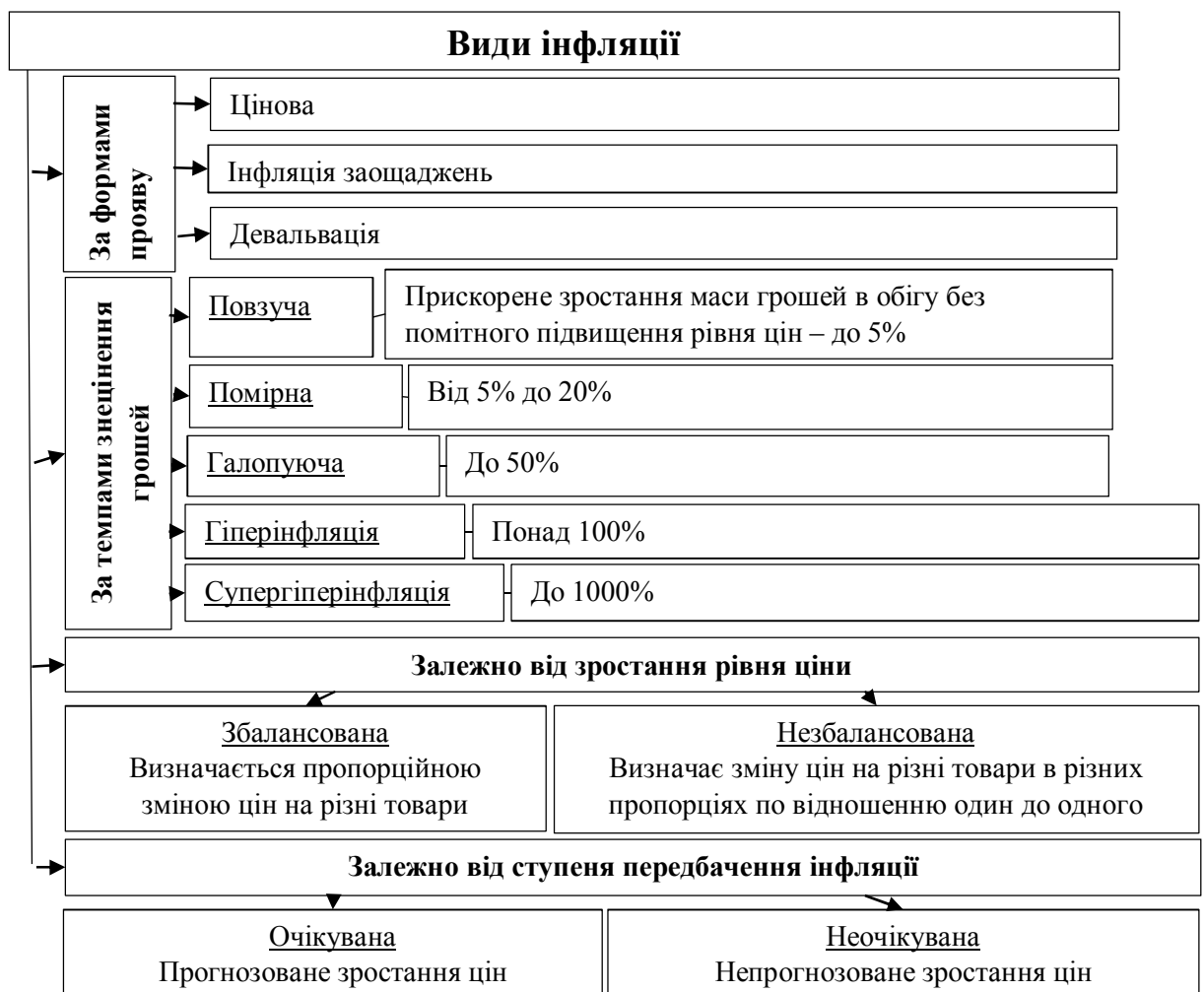

Рис.1.1. Види інфляції.

Складено автором на основі: [9, с.48-49] .

Однак, не кожне зростання цін є інфляційним. Адже, якщо на одні групи товарів або послуг рівень цін збільшується, а на інші групи – спадає приблизно в рівній мірі, то в загальному ціни залишаються на незмінному рівні, тому таке зростання цін не є інфляційним, як і підвищення цін, обумовлене покращенням якості продукції чи послуг, діями, спрямованими позитивно вплинути на екологію та стан навколишнього середовища або ж зміною соціальних пріоритетів [16, С. 13].

По суті, інфляція відображається стійким й суттєвим підняттям цін, яке зумовлене неспроможністю забезпечити економічними благами грошову масу в повному обсязі. В свою чергу, не варто сплутувати інфляцію із грошовою емісією, яка може нести в собі інфляційний та не інфляційний характер [9, с 96]. Наприклад, додаткова емісія грошей обумовлена збільшенням реального обсягу національного виробництва чи сповільненням швидкості руху грошей не є інфляційною, а випуск грошей направлений на покриття дефіциту державного бюджету або спричинений бажанням уряду стримувати безробіття на нижчому за «природний» рівні, виступає інфляційним чинником.

РОЗДІЛ 2

ГРОШОВА ПРОПОЗИЦІЯ ТА ІНФЛЯЦІЙНІ ПРОЦЕСИ: ТЕОРІЯ ВЗАЄМНОГО ЗВ'ЯЗКУ

Досліджуючи тему грошової пропозиції та інфляції, можна виявити тісний взаємозв'язок між ними. Дослідженнями цього зв'язку займались монетаристська і кейнсіанська школи.

Дослідження прихильників монетаристської школи ґрунтувались в основному на формулі І. Фішера (1):

$$M \times V = P \times Q \quad (1)$$

Відмінність полягала тільки в тому, що увагу І. Фішер звернув на вплив обсягу грошових коштів, тобто грошового фактору, на рівень цін, в той час як монетаристи – на взаємозв'язок даного чинника із сумою номінального валового продукту. Не зважаючи на цю незначну різницю в поглядах, позиції цих двох шкіл, стосовно ключового твердження кількісної теорії: про взаємозв'язок обсягу грошової маси в обігу відносно загального рівня цін, збігаються [7, С. 153]. По суті, величина PQ являє собою фактичний обсяг ВВП. Отже, рівняння можна виразити наступним чином (2):

$$M \times V = \text{ВВП} \quad (2)$$

де ВВП – обсяг номінального валового національного продукту. Проте зміст даного рівняння й зв'язки між його складовими після здійснення такої маніпуляції залишається незмінним [3, с 381].

Також майже тотожною до кількісної теорії виступає позиція прихильників монетаристської школи стосовно впливу на економічні процеси швидкості обігу грошей. Вони констатують, що загальна швидкість обігу грошових коштів залишається стабільною на коротких проміжках часу, а змінюватись може лише на довгострокових проміжках. Варто зазначити, що такі зміни достатньо легко прогнозуються та проходять плавно. Такі твердження дають змогу монетаристам абстрагуватися від показника швидкості обігу грошей при дослідженні впливу обсягу грошової маси на

рівень цін, враховуючи всі часові проміжки, цим самим вони цілком сходяться в твердженнях із представниками класичної кількісної теорії.

В ході свого дослідження, монетаристи ключовим моментом обрали кількісний показник обсягу грошової маси, їм довелось заново сформулювати ще й "передатний механізм", виразивши його в формулі (3):

$$M - P_o - C (3)$$

згідно з цією формулою, якщо обсяг грошової маси (M) змінюватиметься, то це впливатиме на попит (P_o), і в свою чергу на рівень споживчих цін (C) [13, С. 247]. Враховуючи те, що тривалість передатного процесу є досить короткою, отже, можливість впливу на рівень ціни шляхом регулювання обсягу грошової маси (M) є досить високою, тому такий механізм є досить ефективним. Завдяки цьому з'являється здатність досить оперативно врегульовувати збалансованість обсягів попиту та пропозиції на ринку через пропозицію грошей.

Однак, такий "передатний механізм" містить в собі суттєвий недолік, який полягає в тому, що даний механізм обмежується тільки процесами, які проходять в сфері обміну та не стосуються сфери виробництва. Данна сфера являється ніби "чорним ящиком". Мілтон Фрідман намагався цей механізм, який схований в "чорному ящику", через ті портфелі активів, якими мають змогу володіти переважна більшість економічних суб'єктів. Усі власники таких портфелів такого зразку звикають до своєї структури цих активів, в тому числі до співвідношення обсягів грошових запасів та запасів інших активів (фінансових й не фінансових). В тому випадку, якщо грошова пропозиція (M) збільшується, то звична структура активів змінюється, й для того, щоб відбулось її відновлення, суб'єкти економічної діяльності змушені збільшувати обсяги закупівлі інших активів, враховуючи матеріальні, що призведе до зростання попиту на товарних та фінансових ринках, що в свою чергу, стимулюватиме розширення виробництва. У кейнсіанському ж аналізі такий портфель активів складається лише з одного виду активів - облігацій, це

не дає змоги виявити цей шлях впливу обсягу пропозиції грошей (М) на виробництво.

Визнавши регулювання обсягу пропозиції грошей (М) головним напрямом регулятивного впливу держави на економіку, прихильники монетаристської школи могли, приблизно як і кейнсіанці, спуститись на відповідні інфляційні позиції. Оскільки нарощування обсягу грошової пропозиції (М), у її розумінні, саме собою призводить до збільшення платоспроможного попиту, яке "тягне" за собою збільшення обсягів номінального ВВП. Це може відбуватись у зв'язку із збільшенням обсягів реального ВВП або ж через ріст середнього рівня цін, тобто збільшення рівня інфляції [5, С. 282].

Задля виключення такої ймовірності, М. Фрідманом було запропоноване "грошове правило" довготривалої грошової політики, згідно з яким держава не повинна було намагатися збільшувати ефективний попит шляхом хаотичного збільшення обсягів грошової маси, а намагатись підтримувати плавне та постійне зростання обсягів грошової пропозиції у відповідності до рівня середньорічних темпів зросту ВВП і обсягів очікуваної інфляції. Відповідно цього правила, приріст обсягу грошової маси в обігу вираховується згідно із формулою (4), що отримала назву "рівняння Фрідмана":

$$D M = D P + D_i \quad (4)$$

де $D M$ - середньорічний темп приросту грошової маси, % за довготривалий період;

$D P$ - середньорічний темп рівня очікуваної інфляції, %;

D_i - середньорічний темп збільшення номінального ВВП, %.

На основі даного правила, М. Фрідман вирахував темпи стабільного зростання обсягу грошової маси (М) для Сполучених Штатів Америки, які на той час змінювалися в межах від 3% до 5% на рік. [5, С. 290]. За умови, що Центральний банк США взяв за мету стримувати обсяги пропозиції грошей в цих межах протягом тривалого проміжку часу, то середній рівень споживчих цін не змінювався б. Якщо ж визначені вище межі було б перевищено, то в

країні стартувало б збільшення обсягів інфляції, а у випадку зниження темпів зросту грошової пропозиції мало б місце зменшення темпів зростання або й зменшення його обсягів та розпочнуться дефляційні процеси в економіці.

Прихильники монетаристської школи не могли не відкорегувати на свій лад постулати класичної кількісної теорії:

- підтвердили, що на довготривалих часових проміжках швижкість обігу грошей (V) не є сталою, що призводить до ускладнення зв'язків між обсягом грошової маси (M) та рівня цін (P) що тягне за собою непропорційність їхньої динаміки;

- між зміною обсягів обсягу грошових коштів в обігу (M) та її виявом зі сторони цін та виробництва чітко прослідковується певна часова "яма", яка також ускладнює зв'язок між грошовою масою (M) та рівнем цін (P), повинна враховуватись в монетарній політиці;

- ці обидва явища грошового механізму, за своєю суттю, виключають такі постулати, як пропорційність й однорідність, та в свою чергу замінюються асинхронністю в динаміці обсягу грошей (M) і рівня цін (P);

- в своїй монетарній політиці держава не повинна орієнтуватися на свої поточні проблеми, адже куди важливішими є перспективні, які передусім спрямовані на стабілізацію рівня цін.

В економічній науці досить широкого визнання здобув сучасний монетаризм, а в економічній практиці – його принципи та рекомендації.

Поряд із тим, ідеї сучасного монетаризму не зупинялися на місці, а постійно піддавалися досить жорсткій критиці. Зміни в економічній ситуації в західних країнах пояснювали намагання вдосконалити старі або ж відшукати нові положення монетаристської теорії, не виключаючи можливості домовленостей та компромісів між її двома напрямками - кейнсіанством і монетаризмом.

Існують певні теоретичні суперечності щодо даного зв'язку. Найбільш відомий представник школи монетаристів, Мілтон Фрідман, висловлював думку, що однією з головних причин інфляції виступає надлишкова грошова

пропозиція, у зв'язку з чим зростають грошові надходження й збільшується платоспроможний попит. Прихильники монетаристської течії сходяться на думці, що саме грошово-кредитна політика держави призводить до збільшення грошової пропозиції, збереження її на сталому рівні, який унеможливорює подальшу інфляцію, шляхом стабілізації загального рівня цін та збереженні в рівновазі кон'юнктури ринку [8, С. 427]. Однак, якщо монетарна політика орієнтується на забезпечення високого рівня зайнятості й загального економічного росту, то пропозиція грошей і їхня маса в обігу однозначно зростатиме, відбудеться збільшення попиту й ріст загального рівня цін на ринках товарів і послуг, розпочнеться інфляція й сама монетарна політика набуде саме інфляційного характеру.

Згідно з монетаристською концепцією, для того, щоб в країні розпочались інфляційні процеси, органи монетарного управління повинні проводити інфляційну монетарну політику та політику грошового стимулювання рівнів зайнятості та економічного зростання. Водночас, відмова від такої політики призведе до зупинення інфляції [8, С. 431].

Звісно ж, прихильники кейнсіанської школи не спростовують, а навіть підтримують твердженням монетаристів, що інфляція розвивається лише якщо грошова пропозиція зростає протягом тривалого періоду, а дія затратних факторів відіграє ключову роль та може спровокувати швидкий і безперервний ріст рівня цін тільки при паралельному збільшенні обсягів грошової пропозиції. По суті, концепції відрізняються лише тим, що кейнсіанці вважають ліберальну грошово-кредитну політику основною передумовою інфляції, а чинники, які пов'язані із зростанням загальних обсягів витрат і пропозиції – її першопричиною.

Як може здатись спочатку, данні відмінності в поглядах цих двох концепцій є не зовсім суттєвими та пов'язаними тільки зі специфікою політичної діяльності уряду, але вони мають значні практичні наслідки. Монетаристи вважають, що інфляцію варто стимулювати шляхом впровадження жорстких заходів монетарної політики, які допоможуть

створити такі умови, за яких економіка країни зможе самостійно подолати кризу. Кейнсіанці ж впевнені, що монетарна політика має бути ліберальною, підтримувати пропозицію грошей на певному рівні й не втручатись до розв'язання внутрішніх суперечностей в економіці [9, С. 81].

Отже, спираючись на ці дві концепції, можна зробити висновок, що зв'язок між грошовою пропозицією та інфляцією існує і є досить суттєвим.

РОЗДІЛ 3

АНТИІНФЛЯЦІЙНА ПОЛІТИКА ТА НАПРЯМКИ ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

Антиінфляційна політика – це сукупність ефективних заходів держави, які спрямовуються на стабілізацію загального рівня споживчих цін. Індекс споживчих цін (ІСЦ) - найбільш поширений метод вимірювання інфляції, який розраховується для поточного періоду по відношенню до базового [4] (Додатки А, Б, В).

В загальному, засоби боротьби з інфляцією поділяються на два види:

- 1) Антиінфляційна стратегія – цілі та методи довгострокового характеру;
- 2) Антиінфляційна тактика – це сукупність певних заходів, які спрямовані на короткострокову перспективу.

До стратегічних антиінфляційних заходів відносять:

- погашення інфляційних очікувань, перш за все цінових;
- скорочення бюджетного дефіциту;
- мінімізацію впливу зовнішніх інфляційних імпульсів на національну економіку;
- довгострокову грошову політику, яка передбачає введення жорсткого лімітування обсягу щорічного приросту грошей.

До тактичних антиінфляційних заходів належать такі заходи, введення яких сприяє максимізації результатів за умови зростання обсягу пропозиції без адекватного зростання попиту або зменшення поточного попиту без відповідного йому зниження пропозиції.

Також, антиінфляційні заходи поділяються на монетарні та економічні. Але варто враховувати, що задля цілковитого подолання інфляції лише монетарних заходів недостатньо, тому доцільно підключати ще й економічні.

Основною метою монетарної політики виступає цінова стабільність, яка полягає в збереженні купівельної спроможності національної валюти шляхом

підтримання в середньостроковій перспективі (3 - 5 років) низьких і стабільних темпів інфляції.

Монетарна політика реалізується Національним банком України шляхом вибору і впровадження монетарних режимів, серед яких можна виділити [14]:

- Режим таргетування обмінного курсу, який полягає у підтримці стабільного рівня обмінного курсу, що дає можливість швидкого зниження рівня інфляції, даний режим досить добре сприймається населенням, проте достатньо схильний до шоків та фінансової нестабільності і може призвести до втрати незалежності фінансової політики;

- Режим таргетування грошової маси, суттю якого є встановлення цільового рівня зростання грошей в економіці, що несе за собою досить високий рівень координації монетарної та макроекономічної політики, та призводить до швидкого реагування на зміну таргету, але, його необхідною умовою є стабільність попиту на гроші, а сам режим є малозрозумілий широким верствам населення;

- Режим таргетування номінального ВВП, розуміється в підтриманні державою певного темпу зростання номінального попиту і призводить до балансування між інфляцією та «розривом» виробництва, який характеризується відсутністю в пріоритетності цілей, складністю в комунікації та підзвітності й неоперативності в підрахунку ВВП та частою зміною оцінок;

- Режим таргетування інфляції, при якому Центральний банк несе відповідальність за досягнення цільового показника інфляції, довгострокова мета впроваджується з короткостроковою гнучкістю, підхід є системним і передбачуваним, проте не виключає впливу немонетарних чинників на інфляцію, а процес закріплення інфляційних очікувань вимагає часу.

В Україні, на даний момент, з метою стримування інфляції здійснюється перехід до режиму інфляційного таргетування, який полягає у встановленні найвищого пріоритету інфляції порівняно з іншими цілями грошово-кредитної політики та максимізування рівня відповідальності органів грошово-кредитного регулювання за їх виконання.

Основними мотивами переходу України до режиму інфляційного таргетування стали [2, С. 36]:

1. Наявність високої та нестабільної інфляції.
2. Потреба у підвищенні ефективності державної грошово-кредитної політики.
3. Необхідність проведення незалежної монетарної політики, що згладжує зовнішні та внутрішні шоки, а також підвищення здатності економіки протистояти валютним та фінансовим кризам.

Вперше в Україні про необхідність переходу до режиму таргетування інфляції було сказано в Основних засадах грошово-кредитної політики на 2002р., де зазначалось, що Національним банком будуть поступово створюватись умови для визначення інфляції пріоритетним цільовим орієнтиром грошово-кредитної політики, тобто до прямого таргетування інфляції [17].

Сам процес переходу до даного режиму можна умовно поділити на два етапи:

1. Підготовчий етап (2002 – 2010 рр.). На цьому етапі також варто виділити окремий кризовий період (2008 – 2009 рр.) або період гальмування запровадження інфляційного таргетування, оскільки всі зусилля спрямовувалися на стабілізацію економічної ситуації в країні.

2. Етап адаптації режиму таргетування інфляції (2011р. – до сьогодні). У межах якого виділяємо період позитивних результатів, отриманих від реалізації інфляційного таргетування (2011 – 2013 рр.) та кризовий (2014 р. – дотепер), що характеризується неспроможністю Національного банку, за допомогою нового монетарного режиму забезпечити цінову стабільність в умовах макроекономічної нестабільності.

Проте, НБУ оголосив наміри і надалі підтримувати даний режим та визначив інфляційну ціль (таргет) у якості номінального якоря в розмірі 5%, цього показника планується досягти у 2019 р. (рис 3.1.). Дана ціль

досягатиметься поступово за запланованою траєкторією зниження інфляції, яка відобразатиме:

- пристосування адміністративно-врегульованих цін до ринкового об'єктивного рівня;

- баланс між втратами від високої інфляції (довгостроковими для потенціального ВВП) та втратами від процесу дезінфляції (в короткостроковому періоді через більш жорстку монетарну політику).

Інфляційна ціль в Україні є вищою, ніж у розвинених країнах, де вона не перевищує 2%, тривала «історія» високої та мінливої інфляції, зумовлює відповідно й вищі інфляційні очікування, українська економіка є більш вразливою до шоків, дія яких викликає значну турбулентність на внутрішньому ринку.

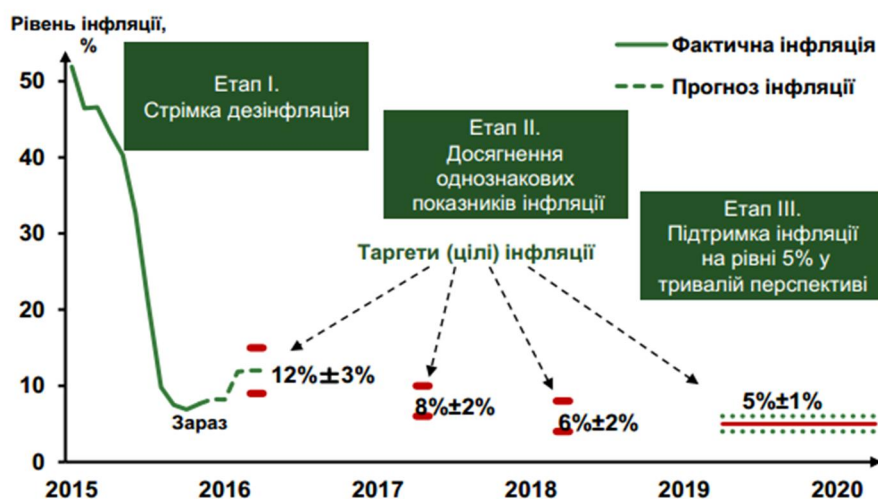

Рис 3.1. Стратегія реалізації режиму інфляційного таргетування (2016 – 2020 рр.)

Джерело: [14].

Таргетування інфляції передбачає не тільки стабілізацію загального рівня цін, а й врегулювання обсягів пропозиції грошей в країні. Його основною метою виступає зменшення рівня інфляційних очікувань всіх суб'єктів господарювання шляхом підвищення довіри до монетарної політики центрального банку країни, що вкрай складно в умовах інституційних

викривлень неусталених господарських систем [6]. Важливо зазначити, що інфляційне таргетування повинно базуватись на регулярному та ґрунтовному аналізі прогнозованого рівня інфляції, для чого необхідними є надійні статистичні дані та економетричні моделі.

Інфляційне таргетування реалізується за допомогою активного і пасивного підходів. Пасивний підхід складається з таких пасивних монетарних інструментів: вузький коридор відсоткових ставок на міжбанківському ринку, проведення нерегулярних операцій на відкритому ринку, використання норми обов'язкового резервування для регулювання ліквідності. До активного підходу в свою чергу відносяться: широкий коридор відсоткових ставок або ж його відсутність, регулярні операції на відкритому ринку та мінімізація нормування обсягів обов'язкових резервів.

До обов'язкових елементів режиму інфляційного таргетування, виконання яких необхідно забезпечити в Україні, належать:

- 1) публічне оголошення планових показників інфляції;
- 2) визначення цінової стабільності основною стратегічною метою грошово-кредитної політики та її дотримання;
- 3) зменшення ролі другорядних цілей грошово-кредитної політики;
- 4) зростання відповідальності центрального банку за досягнення планових показників;
- 5) використання усієї доступної інформації та інструментів для визначення оптимальних умов грошово-кредитної політики.

Варто зазначити, що НБУ намагається досягти максимального рівня прозорості та передбачуваності політики: проводяться регулярні прес-брифінги Голови НБУ, прес-релізи, зустрічі з експертами, круглі столи, семінари, а також подаються інфляційні звіти, аналітичні записки та інші публікації.

Максимізація та професійне запровадження наведених положень дозволить, як мінімум, знизити темпи інфляції. До позитивних наслідків впровадження режиму таргетування інфляції в Україні також можна віднести

зростання рівня довіри населення до НБУ та Уряду, забезпечення стабільного економічного розвитку в розрахунку на довгострокову перспективу, зростання обсягів іноземних інвестицій, що призведе до загального розвитку економіки, зниження рівня цін на імпортовані товари; підвищення рівня цін на продукцію українських експортерів, що призведе до зростання рівня цін на продукцію на внутрішньому ринку, підвищення прозорості та ефективності функціонування ринку державних цінних паперів; створення механізмів протидії зовнішнім шокам та керованості руху коштів у всіх секторах економіки; зниження ймовірності виникнення криз, зростання рівня залежності економічного розвитку від зовнішнього сектору економіки, проте, варто зазначити, що за умови недостатнього рівня розвитку внутрішнього ринку це може призвести до суттєвих та неочікуваних змін в динаміці попиту на гроші [2, С.74].

На сьогоднішній день, однозначної щодо доцільності переходу на інфляційне таргетування, на жаль, не існує. Адже даний режим має і свої недоліки і при неправильному впровадженні може призвести до негативних наслідків, таких як:

- гальмування економічного зростання та підвищення рівня безробіття;
- неможливість контролю над грошовою масою за високої частки готівки;
- недієвість у разі значних коливань попиту на гроші;
- неоднозначність зв'язку між змінами пропозиції грошей та реальними показниками в часових інтервалах;
- залежність монетарної політики від зовнішньоекономічних факторів;
- можливість припливу короткострокового спекулятивного капіталу;
- ризики дестабілізації фінансової системи внаслідок світових валютних криз.

Сьогодні, режим таргетування інфляції підтримує більше 36 як розвинених країн, так і тих, що розвиваються, серед яких Канада, Великобританія, Японія, Польща, тощо.

Узагальнюючи викладене, зазначимо, що запровадження інфляційного таргетування в Україні сприятиме стабілізації рівня інфляції, гармонізації розвитку економіки, здешевленню довгострокових кредитних ресурсів та покращенню показників макроекономічного зростання. Згідно з прогнозами НБУ, станом на 2019 – 2020 роки в Україні ці показники становитимуть: інфляція – 5%, облікова ставка – 6-7%, зростання ВВП – 4-5% [15, С. 12].

ВИСНОВКИ

Таким чином, пропозиція грошей – це певна кількість грошей, яка перебуває в розпорядженні економічних суб'єктів і за сприятливих умов може бути введена в обіг та використана на купівельні й платіжні засоби. Вона може формуватись двома шляхами: через грошову базу та грошово-кредитний мультиплікатор.

Інфляція – це швидке й тривале знецінення грошових коштів в наслідок їх надлишкової кількості в обігу та зниження їхньої купівельної спроможності. Однак, варто пам'ятати, що не кожне зростання цін є інфляційним. Також не варто сплутувати інфляцію із грошовою емісією, яка може нести в собі інфляційний та не інфляційний характер.

Монетаристська й кейнсіанська школи займались дослідженням зв'язків між цими явищами. Розглянувши дані концепції, можна зробити висновок, що відмінності полягають лише у визначенні передумов та першопричин інфляції, а сам зв'язок між грошовою пропозицією та інфляцією існує і є досить суттєвим.

Антиінфляційна політика – це сукупність ефективних заходів держави, які спрямовуються на стабілізацію загального рівня споживчих цін. Антиінфляційні заходи поділяються на монетарні та економічні. Але варто враховувати, що задля цілковитого подолання інфляції лише монетарних заходів недостатньо, варто підключати ще й економічні. Також варто залучити два типи антиінфляційних заходів: антиінфляційна стратегія та антиінфляційна тактика. Варто зазначити, що максимального ефекту можна досягти лише за умови, що усі вище перераховані заходи будуть впроваджуватись комплексно.

Оскільки, щоб досягти здоров'я економіки, одного подолання інфляції недостатньо, то необхідним є формування ефективної політики стабілізації національної валюти. На мою думку, для того, щоб вивести вітчизняну економіку з кризи, варто скористатись досвідом іноземних країн у підборі

шляхів та методів впровадження антиінфляційної політики, проте, враховуючи рівень інфляції, причини її виникнення, особливості економіки України та специфіки регулювання державою економічних процесів.

В Україні, на даний момент, з метою стримування інфляції здійснюється перехід до режиму інфляційного таргетування, який полягає у встановленні найвищого пріоритету інфляції порівняно з іншими цілями грошово-кредитної політики та максимізування рівня відповідальності органів грошово-кредитного регулювання за виконання інфляційних цілей. І варто зазначити, що в сучасних умовах для економіки України він є найбільш прийнятним. Для запровадження цього режиму необхідним є: створення комплексу політичних, економічних та культурних передумов, чітке визначення дії трансмісійного механізму та ефективності впливу на інфляцію інструментів грошово-кредитної політики; наявність ефективного інструментарію не лише для стримування інфляційних процесів, але й для їхнього прогнозування.

Звичайно ж, що абсолютно позбутись від інфляції неможливо, проте, досить поширеним є твердження, що повільна інфляція є не лише природньою, а й досить корисною, адже вона стимулює економіку до розвитку. Тому, не всі прояви інфляції є негативними, інколи вона може приносити й користь економіці держави та суспільству в цілому, просто необхідно стримувати її в певних межах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Блант, М. Финансовый кризис / М. Блант. – М. : Астрель, 2009. – 286 с.
2. Гриценко, А. А. Інститут таргетування інфляції: зарубіжний досвід і перспективи запровадження в Україні: наукова доповідь / А. А. Гриценко, Т. О. Кричевська, О. І. Петрик. – К.: Ін-т екон. та прогнозув., 2008. – 272 с
3. Гроші та кредит / За ред. М. І. Савлука. – К. : КНЕУ, 2001. – 602 с.
4. Державний комітет статистики [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Івасів, Б. С. Гроші та кредит: підручник / Б. С. Івасів. – 3-тє вид., змін. й доповн. – К. : Кондор, 2008. – 528 с.
6. Івашук Ю. П. Емерджентний інституційний порядок в економіці та його поведінкові підстави / Ю. П. Івашук // Економічна теорія - №3. - С. 69-81.
7. Коваленко, Д. І. Гроші та кредит : теорія і практика: навч. посіб. / Д. І. Коваленко. – К. : ЦУЛ, 2010. – 344 с.
8. Колодізєв, О. М. Гроші і кредит: підручник / О. М. Колодізєв, В. Ф. Колесніченко. – К. : Знання, 2010. – 615 с.
9. Круш, П. В. Інфляція : суть, форми та її оцінка: навч. посіб. / П. В. Круш, О. В. Клименко. – К. : ЦУЛ, 2010. – 288 с.
10. Лагутін, В. Д. Гроші та грошовий обіг: навч. посіб. / В. Д. Лагутін. – 5-те вид., стер. – К. : Знання, 2003. – 200 с
11. Левченко, Л. В. Гроші та кредит: навч. посіб. / Л. В. Левченко. – К. : ЦУЛ, 2011. – 223 с.
12. Марщин, В. С. Інфляційні процеси, причини їх виникнення та шляхи подолання в Україні / В. С. Марщин // Регіональна економіка. – 2012. – № 1. – С. 21-30.
13. Михайловська, І. М. Гроші та кредит: навч. посіб. / І. М. Михайловська, К. Л. Ларіонова. – Львів : Новий Світ-2000, 2007. – 432 с.

14. Николайчук С.А. Монетарна політика НБУ за режиму інфляційного таргетування: цілі та фактори прийняття рішень. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=38218384>
15. Петрик, О. Інфляція в Україні та її прогнозування в Національному банку / О. Петрик // Вісник Національного банку України. – 2015. – № 5. – С. 8-12.
16. Сухомлин, І. Інфляція як фактор впливу на суб'єктів господарювання / Ігор Сухомлин // Збірник систематизованого законодавства. – 2015. – Вип. 11 : Інфляція і підприємство: поради з вживання. – С. 10-14.
17. Урядовий портал [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
18. Чайковський, Я. Антиінфляційна політика в Україні у післякризовий період / Ярослав Чайковський, Олег Пастушок // Наука молода. Збірник наукових праць молодих вчених Тернопільського національного економічного університету. Економічні науки. – 2011. – Вип. 15-16. – С. 248-253.
19. Шаповал, Ю. І. Перспективи та обмеження активізації кредитного каналу грошової пропозиції в економіці України / Ю. І. Шаповал // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. – 2015. – № 2. – С. 66-69.
20. Ющенко, В. Гроші: розвиток попиту та пропозиції в Україні/ В. Ющенко, В. Лисицький. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К. : Скарби, 2000. – 336 с.